

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

คำว่า "การข่าวกรอง" ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Intelligence ซึ่งมีความหมายดั้งเดิมหมายถึง สติปัญญา ความเฉลียวฉลาด และความรอบรู้

การข่าวกรอง (Intelligence) ไม่ใช่ของใหม่อะไรเลย ใครที่เป็นคริสต์ศาสนิกชน คงจะได้ยินได้ฟังมาบ้างแล้ว เพราะในคัมภีร์เก่า (Old Testament) นั้นครั้งหนึ่งพระเจ้าได้มีบัญชาให้โมเสสส่งสายลับไปหาข่าวในดินแดนคานัน (CANAN) หรือปาเลสไตน์ในปัจจุบัน (BRECKINRIDER, SCOTT D.)

เพราะฉะนั้น การหาข่าวหรือการทำจารกรรมเท่าที่ตรวจสอบกันได้ก็มีมาตั้ง 400 ปี ก่อนที่พระเยซูประสูติเสียอีก เท่าที่มีหลักฐานปรากฏอยู่พบว่าขุนนักยุทธศาสตร์ทางทหารของจีนเคยเขียนไว้ในหนังสือ "ศิลปะแห่งสงคราม" เน้นถึงความสำคัญของการข่าวกรองเป็นพิเศษ ขุนวู เขียนไว้ว่า "การเอาชนะสงครามได้ 100 ครั้ง ไม่ใช่เป็นสุดยอดแห่งทักษะ แต่การทำให้ชาติอยู่รอดปลอดภัยโดยไม่ต้องทำสงครามต่างหากที่ถือว่าเป็นสุดยอดของทักษะ"

ในศตวรรษที่ 16 เซอร์ฟรานซิส วอลซิงแฮม รัฐมนตรีต่างประเทศของสมเด็จพระนางเจ้าอลิซาเบธที่ 1 แห่งอังกฤษ ได้ส่งสายลับที่คัดเลือกมาจากผู้ที่จบจากมหาวิทยาลัยออกซ์ฟอร์ด และเคมบริดจ์ สอนให้รู้จักวิธีการทำจารกรรม รู้จักเครื่องมือ และเทคนิคในการถอดรหัสลับของข้าศึกแล้วส่งไปหาข่าวในต่างประเทศเป็นครั้งแรก (RICHARD DEACON, 1980)

ในการต่อสู้กันระหว่างอภิมหาอำนาจ มหาอำนาจ ตลอดจนประเทศ

เล็กน้อยต่าง ๆ เกี่ยวกับด้านการข่าวหรือการจารกรรมนั้น เป็นการต่อสู้ด้วยการใช้สมองเป็นสำคัญ ไม่ใช่เรื่องของการใช้กำลังกายเข้าประหัตประหารกัน ถ้าอีกฝ่ายหนึ่งพลาดก็ถือว่าเป็นการเสียหน้า จะสังเกตเห็นได้ว่า หากเจ้าหน้าที่การข่าวกรองอีกฝ่ายหนึ่งแปรพักตร์ กับฝ่ายตรงข้ามและเปิดเผยความลับแก่ฝ่ายตรงข้ามแล้ว มักจะไม่ค่อยนิยมใช้วิธีการล่าตัว คอยตามฆ่าเหมือนกับในภาพยนตร์ (ยกเว้นในกรณีที่ผู้แปรพักตร์ยังไม่ได้เปิดเผยข่าวลับที่สุด อาจมีความพยายามไม่ให้ผู้นั้นเปิดเผยความลับโดยวิธีใดวิธีหนึ่ง) แต่จะต้องหาแนวทางในการตอบโต้หรือป้องกันมิให้เกิดขึ้น หรือปล่อยข่าวลวงในลักษณะที่ว่าผู้ที่ถูกใช้ให้มาแปรพักตร์ เพื่อให้ฝ่ายที่ได้ข่าวไปพะวัภพะวงข่าวที่ได้มานั้นจริงเท็จเพียงไร

หากฝ่ายหนึ่งเอาข่าวลับจากอีกฝ่ายได้ ก็ถือว่าได้เปรียบ มีสติปัญญาเหนือกว่าฝ่ายที่ถูกลวงข่าวก็ถือว่าโง่กว่ายอมรับสภาพข้อเท็จจริงกันเช่นนี้ เพราะฉะนั้นการต่อสู้ในวงการข่าวกรองที่ว่าจึงเป็นเรื่องการใช้สติปัญญา มันสมองกันจริง ๆ คนที่เข้ามาอยู่ในวงการจึงต้องคัดเลือกเอาพวกที่สติปัญญาเฉลียวฉลาดไหวพริบดี อย่างน้อยก็ฉลาดสำหรับงานที่ตนจะต้องรับผิดชอบ

หัวใจของการข่าวกรอง คือ ความพยายามทราบล่วงหน้าว่า อะไรเกิดขึ้น เพื่อรัฐบาลหรือผู้ใช้ข่าวจะสามารถกำหนดนโยบายต่อประเทศนั้นให้สอดคล้องกับสถานการณ์เตรียมตัวล่วงหน้าว่าควรจะทำอะไรบ้าง รุกหรือรับ หรือหลบหลีก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข่าวกรองมีชื่อเรียกกันหลายชนิด โดยเรียกตามลักษณะเทคนิคและความมุ่งหมายในการใช้จึงแบ่งข่าวกรองออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

- ข่าวกรองแห่งชาติ
- ข่าวกรองทางทหาร (MILITARY INTELLIGENCE)
- ข่าวกรองประเภทอื่น ๆ (โรงเรียนรักษาความปลอดภัย,

คู่มือข่าวกรองยุทธศาสตร์ : 3)

ในที่นี้จะทำการศึกษาเฉพาะข้าวกรองของทหารจากสื่อมวลชนเท่านั้น การข้าวกรองทางทหาร ดำเนินไปทั้งยามปกติและยามสงครามอย่างต่อเนื่องจะหยุดชะงักไม่ได้ การหาข้าวสารต้องครอบคลุมทุกสาขาที่เรียกว่า ข้าวกรอง ยุทธศาสตร์ซึ่งรวมถึงการข้าวกรองทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม การทหาร และอื่น ๆ ส่วนที่ว่าข้าวกรองทางการเมือง หรือการทหาร จะสำคัญว่ากัน นั้นขึ้นอยู่กับสถานการณ์ของประเทศเป็นราย ๆ ไป สำหรับประเทศที่ไม่อยู่ใน สถานะสงครามอาจถือข้าวกรองทางการเมือง มีความสำคัญสูงว่า อย่างไรก็ตาม กระบวนการนั้นปลาย ก็คือการข้าวกรองทางทหารจะมีบทบาทตัดสินใจในท้ายที่สุด เพราะเมื่อเกิดสงครามระหว่างกันแล้ว การใช้กำลังอาวุธจะเป็นปัจจัยตัดสิน สำคัญแห่งการอยู่รอดของประเทศชาติ ด้วยเหตุนี้ประเทศอภิมหาอำนาจทั้งสอง คือ สหรัฐฯ และสหภาพโซเวียต จึงต้องรีบเร่งพัฒนาความรู้ทางเทคโนโลยีและ วิทยาศาสตร์ เพื่อนำไปสร้างอาวุธทันสมัยสำหรับห้าพันกันต่อไป

เป็นที่ทราบกันดีโดยทั่วไป ตั้งแต่โบราณกาลมาจนกระทั่งทุกวันนี้ว่า บทบาทของการข้าวกรองทางทหารนี้ มีความสำคัญต่อความมั่นคงและความเจริญ ก้าวหน้าของประเทศชาติอย่างมาก ประเทศชาติจะดำรงอยู่ และพัฒนาถาวร รุ่งเรืองเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพ การข้าวกรองทางทหารของประเทศ นั้นๆ ข้าวกรองทางทหารเป็นสิ่งที่ทำให้แต่ละประเทศทราบว่าประเทศใดเป็นมิตร หรือเป็นศัตรูมีความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจเพียงใด และจะรุกรานประเทศตน หรือไม่ เมื่อใด อย่างไร ซึ่งจากข้าวกรองทางทหารนี้เอง จะได้มาเพื่อการ พิจารณาวางแผนป้องกันประเทศ เป็นการเตรียมพร้อมป้องกันไว้ก่อน หรือเพื่อ เตรียมดำเนินการต่อประเทศที่เป็นมิตรหรือศัตรูอย่างไร นอกจากนั้นข้าวกรอง ทางทหารยังเป็นสิ่งที่ทำให้ทราบถึงวิวัฒนาการต่าง ๆ การที่ทราบนี้เอง ย่อมเกิด ประโยชน์ในการนำมาใช้ให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองต่อประเทศของตนอีกด้วยจาก ประวัติศาสตร์หากนำมาวิเคราะห์กันโดยถ่องแท้ถ้วนแล้ว จะเห็นได้ว่าการที่ ประเทศชาติใดได้ชัยชนะในสงครามก็ดี หรือได้รับความพ่ายแพ้พินาศย่อยยับก็ดี สาเหตุก็สืบเนื่องมาจากประสิทธิภาพการข้าวกรองทางทหารผู้ที่เหนือกว่า มักจะ

ประสบความสำเร็จสามารถเอาชนะชนะประเทศที่มีประสิทธิภาพ การข่าวกรองทางทหารที่ค้ำชูอยู่เสมอ ๆ ตั้งแต่อดีตจนกระทั่งถึงยุคปัจจุบันนี้ มีผู้นำประเทศผู้นำทัพที่เฉลียวฉลาด เป็นจำนวนมากที่ได้เห็นคุณค่าความสำคัญของการข่าวกรองทางทหาร และได้นำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการตัดสินใจวางแผนและดำเนินการยุทธในการทำศึกสงครามจากประวัติศาสตร์ จะเห็นได้ว่าข่าวกรองของทหารได้ทวีความสำคัญ และมีการใช้อย่างกว้างขวางมากขึ้น ซึ่งเราจะศึกษาได้จากประวัติศาสตร์ทหาร หรือประวัติศาสตร์การสงครามในยุคต่าง ๆ ได้มากมายแม้ทัพ หรือผู้นำของชาติต่าง ๆ ที่ยิ่งใหญ่และได้ชัยชนะในการยุทธหรือในการทำสงครามนั้น ย่อมใช้การข่าวที่แน่นอนในเรื่องของข้าศึกและพื้นที่ปฏิบัติการให้เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจวางแผน และอำนวยความสะดวกของตนมาแล้วทั้งสิ้น เมื่อสงครามโลกครั้งที่ 2 ผลจากการข่าวกรองทางทหารเป็นส่วนช่วยให้สหภาพโซเวียตรอดพ้นจากความพ่ายแพ้ในการที่กองทัพเยอรมันเข้าโจมตี เมืองเลนินกราด และมอสโคว์ ไปได้เนื่องจากริชาร์ด ชอร์เก้ ชาวรัสเซีย ซึ่งทำจารกรรมให้แก่สหภาพโซเวียต โดยปลอมตัวเป็นนักหนังสือพิมพ์ชาวเยอรมันเพื่อหาข่าวในประเทศญี่ปุ่น ส่งข่าวให้ทราบว่าคุณูปจะไม่โจมตีสหภาพโซเวียตทางด้านตะวันออก (โรงเรียนเสนาธิการทหารเรือ, ชุดวิชาการข่าวกรอง : 75) ด้วยข่าวกรองทางทหารอันล้ำค่านี้เอง ทำให้สหภาพโซเวียตสามารถถอนกำลังส่วนใหญ่ที่คุ้มครองบริเวณทรานส์ไซบีเรีย เพื่อตั้งกำลังญี่ปุ่นทางด้านตะวันออกอยู่ในขณะนั้นไปทางตะวันตก และด้วยกำลังทหารอันสดชื่นทำให้สามารถหยุดชะงักการบุกของกองทัพเยอรมันไว้ได้ประวัติศาสตร์ของโลก จึงเปลี่ยนแปลงไปด้วยเหตุฉะนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

งานข่าวกรองทางทหาร เป็นงานที่มีส่วนสัมพันธ์ต่อเนื่องกันเป็นลูกโซ่ ซึ่งจะต้องเชื่อมโยงสอดคล้องกันทุกระดับ ตั้งแต่งานข่าวกรองในระดับชาติจนถึงงานข่าวกรองในระดับต่ำรองๆ กันลงมา เพราะผลลัพธ์ของข่าวกรองทุกระดับนั้น จะนำไปประกอบร่วมกันเป็นภาพเป้าหมายที่ครบถ้วนสมบูรณ์ตามความต้องการของชาติเปรียบเทียบกับภาพของมนุษย์ที่สมบูรณ์ ไม่ว่าจะในยุคปัจจุบันและอนาคต

ความสำคัญของการข้าวกรองนี้ มีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจการทุกสาขา มิใช่เฉพาะแต่ในด้านอาหารเท่านั้น ยังมีความสำคัญต่อทั้งด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง ด้านสังคมและจิตวิทยา อีกด้วยทั้งสิ้น ซึ่งทุกประเทศต่างก็ได้ยอมรับเห็นความสำคัญอันนี้ ดังจะเห็นได้ว่า ในระบบการหาข้าวโดยวิธีเปิดเขื่อนนั้น ได้มีผู้ช่วยทอดฝ่ายกิจการต่าง ๆ ซึ่งจัดไปประจำอยู่ที่สถานเอกอัครราชทูต หรือกงสุล เพื่อการดำเนินกิจการข้าวกรองในเรื่องนั้น ๆ ในยุคปัจจุบันนี้สงครามหาได้กระทำแต่เฉพาะด้านอาหาร ด้วยการนำกำลังอาวุธเข้าประหัดประหารกันอย่างเดี่ยวไม่ แต่ได้กลายเป็นรูปสงครามแสวงหาข้าวสาร เพื่อประโยชน์อันได้มาซึ่งชัยชนะของแต่ละฝ่าย

การพัฒนาประเทศนั้นผู้ทรงคุณวุฒิทางวิชารัฐศาสตร์ ได้กล่าวไว้ว่าจะต้องกระทำกันไปทุกด้านให้พร้อมเพรียงกันเปรี๊ยะเหมือนการเป่าลูกโป่งประเทศที่มีความเจริญรุ่งเรืองทางด้านเศรษฐกิจ เช่นสหรัฐฯ และญี่ปุ่น ได้นำวิชาการข้าวกรองของทหารไปประยุกต์ใช้กับบริษัทห้างร้าน เพื่อแสวงหาข้อมูลของตนเองและคู่แข่งชั้น แล้วนำไปพัฒนากิจการของตนโดยเฉพาะอย่างยิ่งภายหลังสงครามโลกครั้งที่สองนั้น ทำให้ประเทศญี่ปุ่นที่พ่ายแพ้สงคราม ตกเป็นประเทศกึ่งเมืองขึ้นของสหรัฐอเมริกา จึงถูกกดดันไม่ให้มีกำลังพลทางทหารเกินความจำเป็นโดยสหรัฐฯ (บรรพต วีระสิทธิ์, รัฐศาสตร์ทั่วไป : 480) ได้ไปตั้งฐานทัพในประเทศญี่ปุ่น อ้างว่าเพื่อช่วยป้องกันประเทศทำให้ญี่ปุ่นไม่จำเป็นต้องสูญเสียทรัพยากรบุคคลที่เป็นชายฉกรรจ์ไปเป็นทหาร จึงมีโอกาสด้านอื่น ๆ โดยเฉพาะการพัฒนาทางเศรษฐกิจ ทำให้ญี่ปุ่นกลับกลายเป็นประเทศเจริญรุ่งเรืองที่สุดในโลก เพราะญี่ปุ่นได้นำเอาวิชาการทางทหารบางอย่างไปประยุกต์ใช้กับบุคลากรของบริษัทห้างร้าน โดยเฉพาะวิชาการข้าวกรองได้ถูกนำไปใช้อย่างลับ ๆ จึงเกิดผลดี 2 ประการ แก่ประเทศญี่ปุ่น คือเมื่อเกิดสงครามอีกครั้ง ชายฉกรรจ์ชาวญี่ปุ่นที่มีระเบียบวินัยแบบทหารอยู่แล้ว หากติดอาวุธประจำกาย และฝึกวิชาทหารเพียงเล็กน้อยก็จะเป็นทหารที่มีคุณภาพ ส่วนการนำวิชาการข้าวกรองไปใช้

ทางเศรษฐกิจนั้น เป็นที่ประจักษ์ชัดเจนอยู่แล้วว่า ปัจจุบันไม่มีประเทศใดที่จะสู้
ญี่ปุ่นได้ในทางการค้า แม้แต่ประเทศมหาอำนาจยิ่งใหญ่ว่า เช่น สหรัฐฯ ก็ตาม

เนื่องด้วยปัจจุบัน ประเทศไทยได้เจริญก้าวหน้าเข้าสู่ความเป็น NIC
(NEWLY INDUSTRIALIZING COUNTRY) การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ การเมือง
สังคม และการทหารได้รุดหน้าไปอย่างมาก ศาสตร์หลาย ๆ แขนงได้ถูกนำมา
ประยุกต์ใช้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะศาสตร์ต่างๆ ทางด้านทหารนั้นได้ถูก
เปิดเผยและยินยอมให้ฝ่ายเอกชน เข้าร่วมเรียนรู้ด้วยแล้ว เมื่อไม่นานมานี้เอง
คือการยินยอมให้นักธุรกิจเอกชนเข้าไปเรียนในวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร ซึ่ง
เป็นนิมิตที่ตีความความว่านับแต่นี้ต่อไปคนไทยทุกสาขาอาชีพจะร่วมมือ ร่วมใจกัน
พัฒนาประเทศชาติ และร่วมรับผิดชอบงานด้านความมั่นคงของชาติด้วยกันทุกฝ่าย
แทนที่จะปล่อยให้เป็นที่ขงทหารแต่เพียงฝ่ายเดียว กฎหมายรัฐธรรมนูญไทย
ได้บัญญัติไว้ให้ชายไทยทุกคนที่อายุถึงเกณฑ์ ต้องรับราชการทหารในยามเกิดศึก
สงคราม และในอดีตสตรีไทยหลายท่านได้เป็นผู้นำในการต่อสู้เอาชนะศัตรู จนถูก
ยกย่องให้เป็นวีรสตรี นั้นจึงเชื่อมั่นได้ว่า ประชาชนชาวไทยทุกคนมีสายเลือดของ
ความเป็นทหารอยู่ในตัวไม่น้อยกว่าทหารประจำการ และมีความสำนึกในความรัก
ชาติ ศาสน์ กษัตริย์ สิ่งใดที่จะมีผลกระทบต่อความมั่นคง และผลประโยชน์ของ
ชาติทุกคนจะปกป้องไว้ด้วยความสำนึก (นิตยสารข่าวกรอง, 2534:53) ดังนั้น
กระบวนการผลิตข่าวกรองของทหารจากสื่อมวลชน จึงเป็นเรื่องที่น่าจะนำมา
ศึกษาและเผยแพร่ นำไปใช้ในกิจการต่างๆ ให้เป็นประโยชน์เพื่อพัฒนากิจการของ
ตนเองให้มั่นคง และอยู่รอดได้ภายใต้สภาวะการแข่งขันของสังคมในยุคปัจจุบันดัง
คำกล่าวของ ชุนวู นักปราชญ์ผู้เขียนตำราพิชัยสงคราม ที่ว่า "รู้เขา รู้เรา
รบร้อยครั้งชนะร้อยครั้ง" (เสถียร วีระกุล, 2529 : 5)

ข่าวกรอง มีความสำคัญต่อทุกสถาบัน และบุคคลทุกสาขาอาชีพโดย
เฉพาะอย่างยิ่ง อาชีพสื่อมวลชนนั้นมีความใกล้ชิดกับงานด้านข่าวกรองมากที่สุด
เพราะข่าวกรองประมาณร้อยละ 80-90 (โรงเรียนรักษาความปลอดภัย, คู่มือ

ข่าวกรองทางยุทธศาสตร์ : 14) ได้มาจากแหล่งข่าวเปิด (LEGITIMATE SOURCE) คือจากวิทยุโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร และสิ่งตีพิมพ์อื่น ๆ แม้แต่ข่าวกรองทางทหารก็มีความจำเป็นที่จะต้องพึ่งแหล่งข่าวสารจากสื่อมวลชนเช่นกัน นับได้ว่าสื่อมวลชนนั้นมีความสำคัญ และเป็นประโยชน์ต่อข่าวกรองทางทหารมาก โดยทางตรงหรือทางอ้อม ตัวอย่าง เช่นเมื่อสื่อมวลชนออกข่าวว่ามีทหารต่างชาติ รุกล้ำอธิปไตยและเข้ามาตั้งฐานทัพอยู่ในแผ่นดินไทยบริเวณชายแดน ข่าวนี้เมื่อทราบถึงผู้บังคับบัญชาในระดับสูง แต่ยังไม่เคยได้รับรายงานจากหน่วยใต้บังคับบัญชา มาก่อน ผู้บังคับบัญชาในระดับสูงก็จะสอบถามไปยังหน่วยข่าวกรองทางทหาร เพื่อตรวจสอบหาข้อเท็จจริงต่อไป

ในทำนองเดียวกันนี้ สถาบันอื่น ๆ ก็เช่นกันสามารถจะนำวิธีการข่าวกรองทางทหารจากสื่อมวลชนไปประยุกต์ใช้ให้เกิดผลประโยชน์ได้อย่างแท้จริง อีกทั้งเป็นข้อมูลเพื่อใช้ในการพิจารณากำหนดนโยบายวางแผน ปฏิบัติการให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งเอาไว้

ชาติที่เป็นเอกราชทุกชาติในโลกต่างก็มีความปรารถนาที่จะให้ประเทศของตนมีความมั่นคงปลอดภัย ให้ประชาชนภายในชาติมีความสมบูรณ์พูนสุขและให้ประเทศชาติเจริญก้าวหน้าอย่างมั่นคงถาวรตามวิถีทางที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งความปรารถนาดังกล่าวคือผลประโยชน์แห่งชาติและเพื่อที่จะรักษาผลประโยชน์แห่งชาติดังกล่าวนี้ไว้ให้ได้ ทุกประเทศต่างก็กำหนดวัตถุประสงค์และนโยบาย เพื่อที่จะดำเนินการให้ได้มา หรือรักษาไว้ซึ่งผลประโยชน์ของชาติตน (โรงเรียนเสนาธิการทหารเรือ, ชุดวิชาข่าวกรอง : 2) ในการที่จะกำหนดวัตถุประสงค์ และนโยบายดังกล่าวจำเป็นที่จะต้องมีการข่าวสารข้อมูลที่จะทำให้ทราบถึงพื้นฐานของพลังอำนาจ และขีดความสามารถในการใช้พลังอำนาจของต่างชาติ เพื่อที่จะได้นำมาวิเคราะห์และตกลงใจในการกำหนดนโยบาย เพื่อที่จะให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการรักษาผลประโยชน์แห่งชาติของตนจากการดำเนินนโยบายของต่างชาติ ซึ่งข่าวกรองจะเป็นข่าวสารข้อมูลที่ดีที่สุด ในการที่จะเป็นเครื่องช่วยในการพิจารณา

กำหนดนโยบายของชาติ แผนปฏิบัติการของชาติทั้งทางพลเรือนและทางทหาร ตลอดจนการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างเหมาะสมในการปฏิบัติตามนโยบาย เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของชาติ

สำหรับประเทศไทยนั้น หน่วยข่าวกรองของทหารนับว่าได้มีอยู่คู่กับ กองทัพไทยมาตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัย กรุงศรีอยุธยาจนถึงกรุงรัตนโกสินทร์ ปัจจุบัน กองทัพไทยประกอบด้วยกำลังพลจาก 3 เหล่าทัพ คือ กองทัพบก กองทัพเรือ และกองทัพอากาศ ซึ่งแต่ละเหล่าทัพนั้นก็มีการจัดหน่วยข่าวกรองให้ขึ้นอยู่ในสังกัด ตามภารกิจเฉพาะของตน ในสมัยต่อมาเมื่อกองทัพไทยมีการก่อตั้งหน่วยงาน กองบัญชาการทหารสูงสุด ขึ้นเพื่อความเป็นเอกภาพของทั้งสามเหล่าทัพ จอมพล ป.พิบูลสงคราม จึงได้สั่งการให้จัดตั้งหน่วยข่าวกรองในสังกัดของกองบัญชาการทหารสูงสุด มีชื่อว่า ศูนย์ปฏิบัติการข่าวกรอง (INTELLIGENCE OPERATION CENTER) เมื่อปี พ.ศ. 2497 โดยใช้ชื่อในการปฏิบัติงานว่า กองบัญชาการทหารบกสนาม (ARMY FIELD HEADQUARTERS) มี พล.อ.สฤษดิ์ ธนะรัชต์ เป็นผู้อำนวยการ ตั้งอยู่ที่สวนรื่นฤดี เขตดุสิต กรุงเทพฯ ภายหลังจากนั้นได้ เปลี่ยนชื่อเป็นโรงเรียนการข่าว (รช.) แล้วได้ย้ายหน่วยงานมาอยู่ที่เลขที่ 242 ถนนพระราม 5 แขวงสวนจิตรลดา เขตดุสิต กรุงเทพฯ (ตรงข้ามด้านหน้า โรงเรียนวชิราวุธ) จากนั้นได้เปลี่ยนชื่อหน่วยอีกครั้งเป็น ศูนย์ปฏิบัติการข่าว (ARMED FORCES INTELLIGENCE OPERATIONS CENTER) และหน่วยปฏิบัติการข่าวกรองในสังกัดกองบัญชาการทหารสูงสุด อีกหน่วยหนึ่งคือศูนย์รักษาความปลอดภัยนั้นได้จัดตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2499 โดยชั้นแรกขอใช้อาคารส่งวิทยุกระจายเสียงของกรมประชาสัมพันธ์ ซอยอารี ถนนพหลโยธิน เป็นการชั่วคราว แล้วย้ายมาตั้งถาวร ณ เลขที่ 17 ถนนรามอินทรา อ.บางเขน กรุงเทพฯ เมื่อ พ.ศ. 2502 ต่อมาศูนย์ปฏิบัติการข่าวฯ ได้รวมหน่วยขึ้นตรงกับศูนย์รักษาความปลอดภัย เมื่อ 24 ส.ค. 2527 ปัจจุบันศูนย์รักษาความปลอดภัยนับเป็นหน่วยปฏิบัติการข่าวกรองแห่งเดียวของกองบัญชาการทหารสูงสุด ศูนย์รักษาความปลอดภัยมี ภารกิจเป็นหน่วยปฏิบัติการและศูนย์การศึกษา (ศูนย์รักษาความปลอดภัย, ที่ระลึก

ครบรอบ 36 ปี, 2535 : 7) ทางด้านการข่าวกรอง การต่อต้านข่าวกรอง การรักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญ และดำรงฐานะเป็นองค์การรักษาความปลอดภัยฝ่ายทหาร

ดังได้กล่าวมาแต่ต้นแล้วว่า จำนวนข่าวกรองของทหารประมาณร้อยละ 80-90 ได้จากแหล่งข่าวเปิด (LEGITIMATE SOURCE) คือข่าวของสื่อมวลชนทุกแขนง เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร และสิ่งตีพิมพ์อื่น ๆ

การสื่อสารมวลชน มีความสัมพันธ์อย่างแน่นแฟ้นกับงานด้านข่าวกรองของทหาร แต่ส่วนใหญ่สื่อมวลชนแทบจะไม่ทราบเลยว่าผลงานของตนเองถูกนำไปใช้เป็นข้อมูลทางข่าวกรองของทหารไม่มากนักน้อย ด้วยเหตุที่ว่าสื่อมวลชนมีหน้าที่หลักในการนำเสนอข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องราว และเหตุการณ์ต่าง ๆ ต่อประชาชนอย่างรวดเร็วและต่อเนื่องตลอดเวลา ส่วนจะเชื่อถือได้มากน้อยแค่ไหน ก็ต้องผ่านกระบวนการที่เรียกว่า "วงรอบข่าวกรอง"

ด้วยเหตุที่เนื้อหาของข่าวสารจากสื่อมวลชนที่มีประสิทธิภาพสามารถทำคุณประโยชน์ต่อชาติบ้านเมือง และตอบสนองภารกิจหลักของหน่วยข่าวกรองทหารเป็นอย่างมากเช่นนี้ จึงเป็นมูลเหตุจูงใจให้ผู้วิจัยทำการศึกษาระบวนการผลิตข่าวกรองของทหารจากสื่อมวลชน และลักษณะเนื้อหาของข่าวกรองที่นำไปใช้เป็นประโยชน์

ปัญหานำการวิจัย

1. หน่วยปฏิบัติการข่าวทหารมีกระบวนการผลิตข่าวกรองทางทหารจากสื่อมวลชนอย่างไร
2. เนื้อหาของข่าวกรองทางทหารที่คัดเลือกจากสื่อมวลชนมีลักษณะอย่างไร

3. หน่วยงานทหารนำข้าวกรองจากสื่อมวลชนไปใช้ประโยชน์
อะไรบ้าง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อให้ทราบถึงกระบวนการและขั้นตอนต่าง ๆ ของการผลิต
ข้าวกรองทางทหารจากสื่อมวลชน
2. เพื่อทราบลักษณะเนื้อหาข้าวกรองทางทหาร ที่คัดเลือกจาก
สื่อมวลชน
3. เพื่อให้เข้าใจถึงประโยชน์ของข้าวกรองทางทหารที่ได้มาจาก
สื่อมวลชน

ข้อตกลงเบื้องต้น

สื่อมวลชนเป็นแหล่งข่าวหนึ่งที่สำคัญ สำหรับการดำเนินกรรมวิธีผลิต
ข้าวกรองของทหาร

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการศึกษาเฉพาะข่าวเปิด (LEGITIMATE
SOURCES) คือข่าวปกติธรรมดาจากสื่อมวลชนประเภทต่าง ๆ ซึ่งรวบรวมโดย
แผนกปฏิบัติการข่าวกรอง สังกัดหน่วยข่าว กองบัญชาการทหารสูงสุด

ข้อสันนิษฐาน

กระบวนการผลิตข้าวกรองทางทหารจากสื่อมวลชนมีขั้นตอนปฏิบัติการ
เป็นไปตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย และมีลักษณะเนื้อหาที่เป็นประโยชน์ต่อการ
ตัดสินใจในการปฏิบัติการทางทหาร

นิยามศัพท์

กระบวนการผลิตข้าวกรอง หมายถึงขั้นตอนต่าง ๆ ในการผลิตข้าว
ได้แก่

การคัดเลือก (SELECTION)

การประเมินค่า (EVALUATION)

การวิเคราะห์ (ANALYSIS)

การสนธิกรรม (INTEGRATION)

และการตีความ (INTERPRETATION) (โรงเรียนเสนาธิการ
ทหารเรือ, ชุดวิชาข้าวกรอง : 166)

ข้าวกรองทางทหารจากสื่อมวลชน หมายถึงข้าวที่ได้จากการรวบรวม
การประเมินค่า การวิเคราะห์ การสนธิกรรม และการตีความข้าวสารทั้งหมดที่
ได้มาจากสื่อมวลชน (โรงเรียนการข่าวทหารบก, ศัพท์การข่าว : 2530)

หน่วยข้าวกรองทางทหาร หมายถึง หน่วยข้าวกรองทุกหน่วยของ
กระทรวงกลาโหม รวม บก.ทหารสูงสุด กองทัพบก กองทัพเรือ และกองทัพ-
อากาศ ในวิทยานิพนธ์เล่มนี้ได้ทำการศึกษาหน่วยข้าวกรองทางทหารหน่วยหนึ่งที่
สังกัด บก.ทหารสูงสุด เพียงหน่วยเดียวเท่านั้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เพื่อให้สถาบันอื่น ๆ นำกระบวนการข้าวกรองทางทหารไปประยุกต์
ใช้ในการบริหารงานของตนเอง

เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้รับ ไปเป็นประโยชน์ในการวางแผนการทำ
ข้าวกรอง

เพื่อนำผลการวิจัยไปวิเคราะห์และพัฒนางานด้านข้าวกรอง
และข้าวสารของสื่อมวลชน

เพื่อนำผลการวิจัย เป็นแนวทางในการวางนโยบายการทำงานให้
สอดคล้องกันระหว่างผู้ผลิตข้าวกรอง และผู้ทำหน้าที่สื่อมวลชน